

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 454/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. G., D., B. L., T., a A. K., D., zastúpených JUDr. J. P., Advokátska kancelária, D., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 213/2008 z 31. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. G., B. L. a A. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júla 2010 doručená sťažnosť J. G., B. L. a A. K. (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 213/2008 z 31. marca 2010 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe podanej žaloby žalobkyne M. L. o určenie neplatnosti závetu Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 6 C 56/2006 z 21. septembra 2006 určil, že závet poručiteľa O. Z., zomrelého 21. októbra 1992, s dátumom vyhotovenia 22. septembra 1992, je v časti vydedenia navrhovateľky neplatný.

3. Sťažovateľky, ktoré boli v označenom konaní v procesnom postavení žalovaných, podali proti rozsudku prvého stupňa odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 7 Co 89/2006 z 30. novembra 2007 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol.

4. Zo spisu ďalej vyplýva, že krajský súd pri vyznačení doložky právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku aplikoval u žalobkyne fikciu doručenia podľa ustanovenia § 47 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) a na základe takéhoto procesného postupu vyznačil právoplatnosť rozsudku 31. januára 2008 a jeho vykonateľnosť 5. februára 2008. Splnomocnený zástupca žalobkyne podaním z 2. júna 2008, ktoré adresoval okresnému súdu, uviedol, že v čase doručovania rozsudku sa nezdržiaval v mieste bydliska (v mieste doručovania), a preto žiadal o jeho opätovné doručenie. Na základe tejto žiadosti bol rozsudok krajského súdu opätovne doručený splnomocnenému zástupcovi žalobkyne 21. júna 2008 a následne bola opätovne vyznačená právoplatnosť rozsudku krajského súdu 21. júna 2008 a vykonateľnosť 25. júna 2008.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa 17. júla 2008 dovolanie, na základe ktorého najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil vec na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľky sa so záverom najvyššieho súdu nestotožňujú a uvádzajú, že dovolací súd porušil princíp rovnosti účastníkov konania a základné právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie tým, že vyhodnotil dovolanie ako včas podané, hoci sťažovateľky preukázali, že dovolanie žalobkyne bolo podané oneskorene. Podľa ich názoru, pokiaľ súd prvého stupňa prepísal právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku na neskorší dátum, takýto postup neobstojí, pretože na takýto postup nebol zákonný dôvod, keďže doručenie bolo vyznačené v súlade so zákonom v zmysle § 47 ods. 2 OSP. Ďalej sťažovateľky v sťažnosti poukazujú na skutkové okolnosti, ktoré podľa ich názoru vyvracajú konajúcim súdom ustálený záver, že splnomocnený zástupca žalobkyne sa v čase doručovania rozsudku krajského súdu nezdržiaval v mieste bydliska.

7. Napokon sťažovateľky odôvodňujú porušenie označených práv aj tým, že najvyšší súd vzhľadom na skutočnosť, že vyznačenie právoplatnosti je dvojaké, nedostatočne odôvodnil svoj záver o včasnosti podaného dovolania. Sťažovateľky uzatvárajú, že dovolací súd sa vôbec nezaoberal ich námietkami, ktoré sú zásadného významu, a preto takéto rozhodnutie, v ktorom absentuje vysporiadanie sa s námietkami niektorého z účastníkov konania, spôsobuje arbitrárnosť a nezákonnosť napadnutého rozhodnutia.

8. Na základe uvedeného sťažovateľky žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru uznesením najvyššieho súdu s tým, aby bolo napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušené a vec bola vrátená na nové konanie a rozhodnutie. Sťažovateľky zároveň žiadajú priznanie náhrady trov konania.

II.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

13. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

14. Z hľadiska skutkového stavu veci je nesporné, že vyznačenie právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku krajského súdu bolo zmenené na základe opätovného doručenia rozsudku účastníkovi konania. Najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti podaného dovolania postupoval v prospech dovolateľa a prihliadal na neskoršie vyznačenú právoplatnosť rozsudku. Podstatu predloženej sťažnosti teda tvorí právne posúdenie či opätovné doručovanie rozhodnutia, následná zmena vyznačenia právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku a záver najvyššieho súdu o dodržaní lehoty na podanie dovolania sú ústavne konformné, a nie sú spôsobilé porušiť označené práva sťažovateľiek.

15. Ústavný súd vo svojej judikatúre v skutkovo podobnej veci skonštatoval, že z ústavného hľadiska nie je udržateľné, aby dobromyseľný účastník dovolacieho konania spoliehajúci sa na správnosť informácie o dátume právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu poskytnutej súdom prišiel o súdnu ochranu následkom pochybenia, ktorého sa dopustil súd. Ak má byť právo na súdnu ochranu v dovolacom konaní efektívne realizovateľné, potom je nevyhnutné vychádzať z toho, že dovolanie podané v zákonnej lehote počítanej od dátumu právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu vyznačeného na doložke právoplatnosti treba považovať za včas podané aj vtedy, ak skutočný dátum právoplatnosti bol skorší (porovnaj I. ÚS 1/03).

16. Najvyšší súd preto správne postupoval, ak vyhodnotil namietané dvojaké vyznačenie právoplatnosti rozsudku krajského súdu v prospech dovolateľa a zaujal k nemu meritórne stanovisko. Opačný postup by znamenal popretie základného práva na súdnu ochranu a práva na účinný prostriedok nápravy účastníka konania. Ústavný súd poznamenáva, že najvyšší súd svoj právny záver o podaní dovolania v zákonnej lehote náležite a kompaktne odôvodnil, poukázal na relevantnú judikatúru, a preto sťažovateľmi uvedená argumentácia v ich sťažnosti nebola spôsobilá vyvolať pochybnosť o neospravedliteľnosti a neudržateľnosti odôvodnenia rozhodnutia z ústavného hľadiska.

17. K označeným skutkovým okolnostiam, ktoré podľa názoru sťažovateľiek preukazujú, že splnomocnený zástupca žalobkyne sa už pri prvotnom doručovaní rozsudku zdržiaval v mieste pobytu, a teda že opätovné doručovanie ani nemalo byť vykonávané, ústavný súd konštatuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha posúdenie a ustálenie skutkového stavu veci, interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje iba na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02). Nie je vecou ústavného súdu ustáliť skutkový stav v danej veci.

18. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

19. Podľa názoru ústavného súdu však o takýto prípad aplikácie práva v okolnostiach tejto veci nejde.

20. Ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd konal v danej veci v medziach svojej právomoci, keď interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ústavne konformným spôsobom, ktorý sa neodchyľuje, navyše už vôbec nie extrémne, od zamýšľaného účelu a významu relevantnej právnej normy.

21. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej

reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). O taký prípad išlo aj v prerokúvanej veci, preto ústavný súd považuje sťažnosť z už uvedených dôvodov za zjavne neopodstatnenú.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

23. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nerozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľiek, a to návrhu na prikázanie vo veci konať a o trovách konania, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2010